

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
Educational Management Guidelines for Promote Vocational Education in
High School Level

พชร พิมพวาปี*

Patchara Pimvapi

อจฉรา ศรีพันธ**

Atchara Sriphan

Received : February 25, 2019

Revised : March 28, 2019

Accepted : June 21, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานวิธี แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายอาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กับการสังเกต จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยเป็นโรงเรียนต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 6 แห่ง และโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 4 แห่ง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มายกร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาและตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาด้วยการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 125 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่านโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนต่อสายอาชีพในระดับมัศึกษามีประเด็นนโยบายสำคัญที่ควรพัฒนาดังนี้ ด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการและด้านงบประมาณ ศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อสงเสริมการเรียนสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสามารถ

*นักศึกษาลัทธิสุตรการศึกษาคณะศึกษบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Doctor of Education Students Education Development Branch Faculty of Education Naresuan
University

**อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer of the Department of Education Naresuan University

หรือความพร้อมในการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษา ส่วนแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขอบข่ายการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา 2) แนวทางการจัดการศึกษา 3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จและกระบวนการขับเคลื่อนแนวทางการจัดการศึกษาด้วยกระบวนการ SPAN Educational Management Guidelines ประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน (Sharing Educational Resources) การมีส่วนร่วมทางการศึกษา (Educational Participation) การจัดการศึกษายึดพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Educational) และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (Educational Networks) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัศึกษามีความเหมาะสมและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา มีความเห็นว่าการนำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการศึกษา / ส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The main purpose of this research was to present educational management guidelines for vocational education in high school level. The research by mixed research methodology and divided into 4 steps. The first step reviewed the analysis of various policies related to vocational education management in the country and abroad. The second step was studying the educational management potential for promote vocational education in high school level by interviewing of 6 leading school and 4 best practice in vocational education in high school level. The third step was to drafting tentative guidelines for vocational education in high school level based on the data obtained from step 1, 2 and validating the guidelines for its appropriateness through focus group discussion by 8 education planning manpower experts. The fourth step was to evaluate the possibility of applying the educational management guidelines for vocational education in high school level by 125 educational service area directors, school director and academic affairs. Data were analyzed by means and standard deviations. The research founded that the policy on education management to promote vocational education at the secondary level there are important policy issues that should be developed as follows: management students teachers and educational personnel management and budget, the educational management potential for promoting vocational education at the secondary level consists of the external and internal environment of the school which affects the ability or readiness of the educational management and the educational management guidelines. The educational management guidelines for vocational

education in high school level consisted of 3 components to be: 1) The scope of administration according economics of education. 2) Educational management guidelines. 3) Supporting factors favorable to the success and driving educational management by educational management process 4 factors SPAN educational management guidelines include 1) Sharing educational resources 2) Educational participation 3) Area-based educational and 4) Educational networks. The appropriateness of the educational management guidelines and the feasibility of applying the guidelines evaluated by educational service area director, school director and academic affairs were at high levels.

Keywords : Educational Management Guidelines /

Promote Vocational Education in High School Level

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552-2561) บนหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 โดยหลักการสำคัญกล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และตามมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหลักสูตรที่บูรณาการและสอดคล้องกับความสนใจ การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกวิชา (Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2004, pp 12-14)

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่ใช้ในการพัฒนาคนในประเทศโดยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยพัฒนาทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป้าหมายเชิงคุณภาพ คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนเป้าหมายเชิงปริมาณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระหลักเกินกว่าร้อยละ 50 สถานศึกษาทุกโรงได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และในปี 2559 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มสูงขึ้นเป็น 12 ปี เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้นและสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้นโดยมีสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา:สามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็น 60:40 และแนวทางการพัฒนาการศึกษาของไทยภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยต้องก้าวเข้าสู่กระแสใหม่ของการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเศรษฐกิจฐานความรู้

(Knowledge-based Economy) ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) จำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนากำลังคนที่เหมาะสมและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงควรปรับปรุงแบบบริหารจัดการโดยสถานศึกษาต่างๆ ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไปตามศักยภาพให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับอาชีพที่ตนเองมุ่งหวัง เห็นเส้นทางอาชีพ (Career Path) ได้เรียนและฝึกฝนพัฒนาทักษะอย่างเข้มข้น (Office of the Education Council, 2015, p.43 ; Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2012, pp.2-3)

จากสถานการณ์การพัฒนาประเทศในอนาคตตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ได้ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของคนที่ต้องการประกอบด้วยการมีจิตสำนึกและความตระหนักรู้ต่อโลก (Global Awareness) มีความรู้พื้นฐานทางการเงิน เศรษฐกิจ สุขภาพและสิ่งแวดล้อม ส่วนทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและการทำงาน ตลอดจนทักษะใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยยึดหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุลยั่งยืน โดยเป้าหมายด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพคนให้รับการศึกษาและการเรียนรู้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล สามารถพัฒนาคนไทยให้มีทักษะการเรียนรู้ ในเชิงสังเคราะห์ สร้างสรรค์ ต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรมความรู้ มีทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้ระบบการศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) (Office of the National Economic and Social Development Board, 2014, pp.4-16; Office of the Education Council, 2017)

จากสภาวะการณ์พัฒนากำลังคนในปัจจุบันพบปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพพบว่านโยบายการปฏิรูปการศึกษาเริ่มส่งผลทำให้แรงงานอยู่ในระบบการศึกษานานขึ้น ในขณะที่อุตสาหกรรมต้องการผลิตต้องการจ้างแรงงานระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่ามากกว่าแรงงาน ปวช.และ ปวส. ซึ่งมีความต้องการเป็นลำดับสองเป็นเพราะแรงงานในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่เพียงพอ ในขณะที่การพัฒนาประเทศไทยยังมีปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคนไทยพบว่าวัยรุ่น/นักศึกษา (ช่วงอายุ 15-21 ปี) เป็นช่วงวัยที่เตรียมพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานแต่ประชากรช่วงวัยดังกล่าวยังขาดความรู้และทักษะที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งยังขาดทักษะอาชีพที่จำเป็นต่อสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน ส่งผลให้ขาดความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานและผลการพัฒนา ซึ่งในระยะยาว (พ.ศ. 2558-2565) ความต้องการแรงงานระดับมัธยมศึกษาจะมีสัดส่วนลดลง ในขณะที่แรงงานฝีมือระดับปวช.และปวส.จะมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลการคาดการณ์ความต้องการแรงงานในอนาคตข้างต้นทำนายได้ว่าอนาคตประเทศไทยจะเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในที่จบระดับอาชีวศึกษาเพราะนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มักมีค่านิยมเลือกเรียนต่อสายสามัญเพื่อให้จบปริญญาตรีมีสัดส่วนน้อยที่เลือกเรียนต่อสายอาชีวะส่งผลให้มีแรงงานระดับปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

แต่กลับเป็นแรงงานกลุ่มที่ตกงานมากที่สุด ประเทศไทยจึงเผชิญปัญหาขาดแคลนแรงงานแต่ไม่ขาดคนเพราะผลิตกำลังคนไม่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม แนวทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กไทยบนเส้นทางสู่อนาคต ควรพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กรุ่นใหม่โดยสนับสนุนให้เด็กพัฒนาความสามารถและเอกลักษณ์เฉพาะตัว ปฏิบัติงานในสถานประกอบการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อสำคัญในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต (Verasombat, 2014, pp.19-24; Office of the Education Council, 2018, pp.7-10)

จากสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นถึงปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและคุณภาพเด็กเยาวชนในระดับพื้นที่ของประเทศไทยที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ถึงแม้ว่าเด็กและเยาวชนกว่า 90% จะเข้าถึงระบบการศึกษาในทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-net ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังมีแนวโน้มถดถอยลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและคุณภาพเด็กและเยาวชนต้องขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยการปฏิรูปการศึกษาใช้พื้นที่เป็นฐานการทำงานด้วยกลไกและเครือข่ายในพื้นที่ตนเองจนก่อให้เกิดการทำงานระดับจังหวัดที่หลากหลาย (Patrawart, 2014) และการจัดการศึกษาต้องตอบโจทย์การใช้ชีวิตและการมีงานทำกล่าวคือเป้าหมายของการจัดการศึกษามีใช้เรียนเพื่อรู้วิชาแต่ต้องเรียนรู้เพื่อการมีอาชีพและเป็นไปเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านผลิตภาพแรงงานในอนาคตเพื่อตอบสนองต่อสภาวะการณ์การคาดประมาณความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรม (Wongprasong, 2015)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นที่สะท้อนถึงความจำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนเป็นผลิตภาพแรงงานที่มีทักษะความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
4. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา จึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาโดยการศึกษาโดยการจัดการศึกษาของชาติ นโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและต่างประเทศเพื่อกำหนดเป็น

กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยตามทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาและการผลิตกำลังคน ดังนี้ 1) แนวคิดเชิงระบบในการจัดการศึกษา 2) การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา

2. ศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับ 1) สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษา และ 2) แนวทางการจัดการศึกษา

3. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จากวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 มาয়ร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ตามกรอบแนวทางการจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และตรวจสอบรูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

4. ประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งต้องเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (จังหวัดกำแพงเพชรและพิจิตร) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กลุ่มที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่จัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาจนประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 4 โรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนต้นแบบมีการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษาและจัดการศึกษาในรูปแบบสายอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 8 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอุดมศึกษา ด้านแรงงานและจัดงาน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 62 คน หัวหน้างานฝ่ายวิชาการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 62 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมจำนวน 125 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา 2) ศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา 3) แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Methodology) ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา จากการวิจัยข้อมูลจากหนังสือ เอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ การวิเคราะห์นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายอาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาขั้นต้นและเป็นกรอบ (Frame) อย่างไม่เป็นทางการเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมเนื้อหามากที่สุดประเด็นต่างๆ สำหรับไว้ใช้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายหรือสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะได้ออกจากการสัมภาษณ์ โดยการกำหนดหัวข้อของข้อมูลที่ต้องการระบุไว้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสามารถหรือความพร้อมในการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ตั้งคำถามในแต่ละหัวข้อเองควบคู่กับการสังเกต (Observation) เป็นการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8, เขต 9 และเขต 10 ที่จัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาจนประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 3.1 การยกร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

3.1.1) ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษาและศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มายกร่างเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

3.1.2) นำร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการใช้ภาษา

3.1.3) นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปดำเนินการปรับปรุง แก้ไข เป็นร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 3.2 การตรวจสอบร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยนำร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาไปตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ระหว่างกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอุดมศึกษา ด้านแรงงานและจัดหางาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาอันตามตัวร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาที่มีความสมบูรณ์ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการใช้ภาษา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 62 คน หัวหน้างานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา (หรือที่ได้รับมอบหมาย) จำนวน 62 คน รวม 125 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทุกโรงเรียนจำนวน 62 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการจัดการศึกษาไปใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาสามารถสรุปประเด็นนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1) ด้านผู้เรียน พบว่า ควรจัดการศึกษาให้ตรงตามความสามารถและความถนัดของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความรู้ คู่คุณธรรม มีทักษะและสมรรถนะที่เหมาะสมสู่มาตรฐานสากล เป็นแรงงานที่มีความรู้ ทักษะคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการแรงงาน เป็นต้น

1.2) ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ควรพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสาขาวิชาและความเชี่ยวชาญเน้นการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่ (Area-based Training) การพัฒนาการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม การจัดทำฐานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เชื่อมโยงและใช้ข้อมูลร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการกระจายครูและจัดปัญหาครูขาดแคลน เป็นต้น

1.3) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรมีวางแผนการสร้างและส่งเสริมให้มีศูนย์การฝึกอบรมอาชีพ การแนะแนวอาชีพ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ระดับกลุ่มโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับจังหวัด ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลและการใช้มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น

1.4) ด้านงบประมาณ พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่เป็นรูปธรรม ตรวจสอบได้ ส่งเสริมการระดมทุนและการระดมทุนเพื่อการศึกษา ระบบจูงใจในการบริหารจัดการทรัพยากรสนับสนุนการศึกษาหรือการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ปกครองที่ส่งนักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาความรู้ความสามารถครูสายผู้สอน เป็นต้น

2. ผลการศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
สรุปประเด็นศักยภาพศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

2.1) สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.1.1) สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมืองและกฎหมาย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ

2.1.2) สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านผลผลิตและบริการ ด้านประสิทธิภาพทางการเงินและด้านวัสดุทรัพยากร

2.2) แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน การจัดการศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

3. ผลการสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ขอบข่ายการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา ประกอบด้วย (1) แนวคิดเชิงระบบในการจัดการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา รวมไปถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา เพื่อหล่อหลอมนักเรียนให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยกระบวนการขับเคลื่อนแนวทางการจัดการศึกษา (SPAN Educational Management Guidelines) ผลผลิต (Output) เป็นการศึกษาผลที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการระบบการศึกษาจากปัจจัยนำเข้าต่างๆ ที่นำมาปฏิบัติทำให้เกิดผลผลิตตามเป้าหมายทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพตอบสนองความต้องการ ของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ผลลัพธ์ (Outcome) เป็น การศึกษาผลที่เกิดจากกระบวนการผลิตเป็นผลระยะยาวที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและเอื้อต่อการ พัฒนาประเทศ ผลกระทบ (Effect) เป็นการศึกษาผลที่เกิดจากการกระทำสิ่งใดหนึ่งสิ่งหนึ่งเป็นผลที่ตามมาจาก ผลผลิตและผลลัพธ์ซึ่งผลกระทบอาจเป็นไปได้ทั้งที่เป็นประโยชน์พึงปรารถนาและไม่เป็นประโยชน์ไม่พึง ปรารถนา เช่น ผลผลิตนักเรียนจบสาขาอาชีพไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการและ คุณภาพไม่เป็นไปตามที่ตลาดแรงงาน สถานประกอบการต้องการ เป็นต้น (2) การจัดการทรัพยากรทางการ ศึกษา ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ

องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาประกอบด้วย

1) การจัดการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาตรงกับ ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ชุมชนและให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบ ที่หลากหลายทั้งรูปแบบปกติ เป็นต้น

2) การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพให้เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติทั้งด้านสมรรถนะที่ต้องการ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนทักษะทางด้านภาษาเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบโครงงานฐาน วิจัย เป็นต้น

3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาชีพในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสหวิทยาเขต การจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Active Learning) การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น

4) การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกเพื่อส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโรงเรียน ต้นแบบด้านการจัดการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาในทุกสหวิทยาเขตเพื่อเป็นต้นแบบและแกนนำใน การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เป็นต้น

5) การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาระบบช่วยเหลือ กำกับ ติดตามและการ ตรวจสอบการบริหารจัดการศึกษาสายอาชีพควบคู่สายสามัญในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและมี

ประสิทธิภาพอย่างแท้จริง การส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลการทดสอบความพร้อมความถนัดทางวิชาชีพมา ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม การประเมินผลตรงตามสภาพจริงโดยมี คุณลักษณะที่เป็นสภาพจริงของผู้เรียนประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ (1) ภาระงาน (Task) (2) สภาพที่ ส่งเสริมให้เกิดภาวะการทำงาน (Context) (3) เกณฑ์การประเมินผล (Evaluation Criterion) โดยเน้นการ ประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) นำระบบแฟ้มสะสมผลงานออนไลน์ (e-Portfolio) มาใช้ จัดเก็บผลงานนักเรียนเพื่อการพัฒนาและประเมินตนเอง เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาทั้ง ด้านผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณต้องเป็นรูปธรรมและ ชัดเจนมีการดำเนินการนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา 2) สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมายและสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อ ศักยภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างและนโยบาย ผลผลิตและบริการ บุคลากร ประสิทธิภาพทางการเงิน วัสดุและทรัพยากร การบริหารจัดการ และกระบวนการขับเคลื่อนแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาด้วยกระบวนการ SPAN Educational Management Guidelines ประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน (Sharing Educational Resources) การมีส่วนร่วม ทางการศึกษา (Educational Participation) การจัดการศึกษายึดพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Educational) และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (Educational Networks)

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับ มัธยมศึกษา มีข้อสรุปดังนี้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าทุก องค์ประกอบอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาทุกองค์ประกอบและรายการย่อยทุกรายการผ่านเกณฑ์ การประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาพบว่า นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ Chandler (1962, p.32) ที่กล่าวถึงนโยบายไววนโยบายเป็นความคิดในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ พื้นฐานระยะยาวของหน่วยงาน รวมทั้งการยอมรับวิธีการในการปฏิบัติงานและการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sornnil, et al. (2005, pp.127-149) ที่พบว่า เส้นทางการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของต่างประเทศมีวิธีการดำเนินงานที่มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับข้อตกลง ระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา บางประเทศให้เฉพาะผู้ที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์เท่านั้นที่

สามารถศึกษาต่อระดับสูงได้และสิ่งดึงดูดใจให้คนเลือกเรียนวิชาชีพคือการใช้ระยะเวลาศึกษาและฝึกอบรมสั้นกว่าและมีรายได้ดี และสภาพปัญหาการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีของประเทศไทยยังมีข้อจำกัด การพัฒนากำลังคนโดยรวมไม่ชัดเจน ขาดการวางแผนและการกำหนดทิศทางทั้งด้านงบประมาณ ด้านครูอาจารย์และบุคลากรสนับสนุน ด้านผู้เรียนส่วนหนึ่งมีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและผู้สมัครเข้าศึกษาต่อมีแนวโน้มลดลง ด้านผู้จบการศึกษามีทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอน การระดมทรัพยากร ด้านงานวิจัยการพัฒนา ระบบการอาชีวศึกษา ด้านมาตรฐานวิชาชีพ

2. การศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ 1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านการเมืองและกฎหมาย และสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา 2) ด้านผลผลิตและบริการ 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน 5) ด้านวัสดุและทรัพยากร 6) ด้านบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กรสามารถส่งผลต่อความสำเร็จหรือเป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tansri. (2011, pp.75-79) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ 2) ปัจจัยด้านบุคลากร และ 3) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการและปัจจัยส่วนบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Uamsri. (2012) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถาบันศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย 3 มิติ คือ 1) ด้านการจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดระบบงาน และ 3) ด้านกรอบกลยุทธ์

2.2) แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ระบุว่าแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นที่สุด หลักการสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายและสาระเนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการจัดการและการประเมินผล สถานศึกษาที่จัดทำหลักสูตรและเงื่อนไขของความสำเร็จอื่นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongsanusit. (2005, pp.97-102) ที่พบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระบบทวิภาคี พุทธศักราช 2545 สาขาวิชาช่างก่อสร้าง สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้สอน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ระดับความเหมาะสมที่ต้องพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอน ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูฝึกในสถานประกอบการ ระดับความเหมาะสมที่ต้องพัฒนาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ขอบข่ายการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์การศึกษาประกอบด้วย

1) แนวคิดเชิงระบบในการจัดการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ผลกระทบ (Effect) 2) การจัดการทรัพยากรทาง การศึกษา ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยแนวทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาจัดการอย่างมีขั้นตอน โดยการวิเคราะห์ระบบการศึกษา (Education as a System) และการวิเคราะห์กระบวนการสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีนโยบายสาธารณะของ Dye. (1984, pp.36-50) ที่กล่าวถึงการวิเคราะห์นโยบายเป็นการวิเคราะห์ปัญหาของสังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์ ตัวแปรเกี่ยวกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับนโยบายสาธารณะอย่างมาก นโยบายเป็นผลผลิตจากระบบการเมืองที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ระบบสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการทางการเมือง ผลผลิตที่เป็นนโยบายสาธารณะและผลสะท้อนกลับซึ่งสอดคล้องกับ Suntrayuth. (2010, pp.12-14) ที่กล่าวถึงระบบการศึกษา (Education as a system) มีลักษณะคล้ายกับระบบอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ซึ่งนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญที่เป็นปัจจัยนำเข้าที่มีความสำคัญที่สุดของกระบวนการศึกษาและมีความสลับซับซ้อนในเชิงสังคมและความคาดหวังของสังคมค่อนข้างสูง ดังนั้น การเรียนการสอนเป็นกระบวนการผลิตที่สำคัญจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับเทคนิคและบุคคลผู้สอนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) การจัดการศึกษา 2) การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สาระสำคัญของจัดการศึกษาจึงต้องมีประเด็นที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามขอบเขตเนื้อหาที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การเรียนรู้โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Swierczek. (1988, p.19) ได้ทำวิจัยเรื่องโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศโดยศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 16 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 25 แห่ง ภายใต้สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการส่วนใหญ่จะมีลักษณะกว้างๆ ในลักษณะสถาบันต่อสถาบันกิจกรรมจะเน้นการแลกเปลี่ยนและพัฒนาอาจารย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thepphibal. (2009) ที่พบว่าตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน

ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคใต้ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารมืออาชีพ 2) ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ครูเป็นครูมืออาชีพ 4) บริหารจัดการโรงเรียนแนวใหม่ 5) ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในการบริการของโรงเรียน 6) ผู้ปกครองเชื่อมั่นในคุณภาพโรงเรียน 7) ผลกำไรของโรงเรียน และ 8) ผู้เรียนมีความเป็นไทยและรักประชาธิปไตย

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสู่ความสำเร็จประกอบด้วย 1) นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณต้องเป็นรูปธรรมและชัดเจนมีการดำเนินการนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา 2) สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมายและสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อศักยภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างและนโยบาย ผลผลิตและบริการ บุคลากร ประสิทธิภาพทางการเงิน วัสดุและทรัพยากร การบริหารจัดการ อาจเป็นเพราะปัจจัยสู่ความสำเร็จทั้ง 2 ข้อ เป็นปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้ง นโยบายเป็นข้อเสนอแนะกว้างๆ ที่มีไว้กำกับกลยุทธ์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะสำเร็จมากน้อยเพียงใดผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อที่จะกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาว่าควรทำหรือไม่ควรทำอะไรและมีความสัมพันธ์กับการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่นๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องทฤษฎี แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การจัดการศึกษาของ Suntrayuth. (2010) กล่าวถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์มีขอบเขตการดำเนินงาน 4 กิจกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์กลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ โดยกระบวนการหรือขั้นตอนบริหารให้บรรลุพันธกิจมีโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายขององค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schaeffer. (1992, p.1575) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิผลในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนตัวอย่าง ค.ศ.1982-1989 พบว่ากิจกรรมและแนวทางที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่องการวางแผนที่ดี การประสานงานที่ดีต้องมาจากความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งมีหลักฐานชัดเจนว่าโรงเรียนที่บุคลากรมีความอบอุ่นและมีกำลังใจที่ดีคือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Office of the Office of the Basic Education Commission. (2001) ที่ระบุว่าแนวทางการจัดการโรงเรียนในกำกับรัฐ (Charter school) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในกำกับของรัฐแบ่งเป็น ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ดังนี้ ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศความแตกต่างของสถานะทางเศรษฐกิจของผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านสังคม เกี่ยวกับเจตคติของคนในสังคม ความต้องการเลือกและความเสมอภาคในโอกาส 3) ปัจจัยด้านการเมืองและการบริหาร เกี่ยวกับการสนับสนุนอย่างชัดเจนของผู้บริหารประเทศ กฎหมายที่ให้การเกื้อหนุน รูปแบบการบริหารจัดการมีการกระจายอำนาจให้ความอิสระ 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จเกิดความรู้ที่

แท้จริง โรงเรียนสามารถบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทรัพยากรเกี่ยวกับคุณภาพบุคลากรโดยครูต้องเป็นครูมืออาชีพ ผู้บริหารต้องเป็นนักบริหารมืออาชีพต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ในแนวคิดและแนวทางดำเนินงานของโรงเรียน สามารถเชื่อมโยงการจัดการในด้านต่างๆ นำไปสู่ผลสำเร็จที่มีลักษณะเฉพาะของโรงเรียนประเภทนี้ 2) ปัจจัยด้านการจัดการ การจัดโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุนจับคู่ระหว่างวิธีการจัดโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนและบริการของโรงเรียนกับลักษณะและความต้องการของผู้เรียน การจัดระบบทดแทน การสร้างเสริมพลังครูและความสามารถของครู ครูสามารถสร้างและใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดการบนพื้นฐานการวิจัยพัฒนา อีกทั้งการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Uamsri. (2012) ที่พบว่าปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย 3 มิติ คือ 1) ด้านการจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดระบบงาน และ 3) ด้านกรอบกลยุทธ์ สำหรับเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ การให้มีหน่วยงานกลางในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประสาน สนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการและติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ การให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งในแต่ละภูมิภาคเพื่อประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เอื้ออำนวยด้านวิชาการซึ่งกันและกันและกำหนดความเชี่ยวชาญของแต่ละแห่งที่เป็นศักยภาพของตนเองอย่างแท้จริง และการมีเครือข่ายกับสถานประกอบการและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในภูมิภาคอาเซียน และประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากศูนย์อาชีวศึกษานานาชาติในแต่ละภูมิภาคได้อย่างเต็มศักยภาพ

โดยแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาที่มีกระบวนการขับเคลื่อนแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาด้วยกระบวนการ SPAN Educational Management Guidelines ประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน (Sharing Educational Resources) การมีส่วนร่วมทางการศึกษา (Educational Participation) การจัดการศึกษายึดพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Educational) และการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา (Educational Networks) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nonthapala. (2008) ได้วิจัยเรื่องแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 1) ครูหมุนเวียน 2) ครูอาสา 3) การเรียนร่วระหว่างสถานศึกษาบางช่วงชั้น 4) ศูนย์การเรียนรู้ 5) เจ้าหน้าที่ธุรการกลาง 6) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานการศึกษา 7) สนามกีฬากลาง 8) คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ 9) ห้องสมุดเคลื่อนที่ 10) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ 11) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการและสอดคล้องกับ Nakornthap. (2012) ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐานว่าการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education) เป็นการใช้ทรัพยากรพัฒนาระดับพื้นที่จังหวัดและท้องถิ่นเป็นตัวตั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและสอดคล้องกับ Patrawart. (2014) ได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐานการทำงานด้วยกลไกสภาการศึกษาจังหวัดเพื่อให้เกิดความร่วมมือของหลายหน่วยงานและมีการวางแผนจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเป็นฐานการทำงานร่วมกันและสอดคล้องกับ Wongprasong. (2015) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะทำให้การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ

ประสบความสำเร็จนั้นมี 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาด้านอาชีพต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของตลาดแรงงานโดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชน 2) การจัดการเรียนการสอนเน้นปฏิบัติงาน 3) ภาคเอกชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างครบวงจร และ 4) การศึกษาต้องเปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องในระยะยาวทั้งเปิดโอกาสให้เรียนขณะทำงานหรือกลับมาเรียนต่อได้หลังเข้าสู่การทำงาน

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาทุกองค์ประกอบและรายการย่อยทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Methodology) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การยกร่างและตรวจสอบร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ระหว่างกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการใช้ภาษา การประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาโดยใช้แบบประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการจัดการศึกษาไปใช้จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Vedung. (2008, pp.87-90) ได้เสนอตัวแบบการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) เป็นตัวแบบที่ถือว่าผู้เชี่ยวชาญได้รับความไว้วางใจให้ประเมินผลงานของผู้อื่นที่อยู่ในวิชาชีพเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์ความดีและมาตรฐานวิชาชีพเดียวกัน การประเมินผลจึงทำโดยคณะกรรมการวิชาชีพชุดหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นที่รวมกันของคนที่มีความเท่าเทียมกันทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Eisner. (1976, pp.192-194) ได้นำเสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณโดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และสอดคล้องกับแนวคิดของ Chantavanich. (1997) ได้อธิบายว่าการตรวจสอบข้อมูลหลังจากได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัยคือการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rittidat. (2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรเชื่อมโยงในด้านการดำเนินนโยบายและทิศทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและสะท้อนความต้องการจริงของภาคผลิต ภาคบริการ

1.2 หน่วยงานและบุคคลทุกฝ่ายควรสร้างความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาด้วยกัน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษาอย่างเป็นระบบ ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพของผู้เรียนที่เรียนจบการศึกษาสายอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

References

- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2012). **Guidelines for the Preparation of Curriculum and Instruction in Basic Vocational Education Basic Level**. Bangkok : The Agricultural Cooperatives Federation of Thailand.
- Chandler, A.D. (1962). **Strategy and Structure**. Chapters in History of the American Industrial Enterprise, Cambridge, MA : MIT Press.
- Chantavanich, S. (1997). **Data Analysis in Qualitative Research**. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Education Council, Office of the. (2015). **Research Guided Development of Thailand to Prepare for the 21st Century**. Bangkok : Prigwhan Graphic.
- _____. (2017). **National Education Plan (B.E. 2560-2579)**. Bangkok : Prigwhan Graphic.
- _____. (2018). **Conditions of Thailand Year 2559/2560 Approach to Education Reform Era to Thailand 4.0**. Bangkok : Prigwhan Graphic.
- Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation. **Journal of Aesthetic Education**, 39(2), 192-193.
- Nakornthap, A. (2012). **Priorities and new directions in the study of local management**. [Online]. Available : [www.kknontat.com/wp.../ppt Management of local education.ppt](http://www.kknontat.com/wp.../ppt%20Management%20of%20local%20education.ppt) [2016, June 14].

- National Economic and Social Development Board, Office of the. (2014). **Report on Economic and Social Development of the Country's 2years Plan for National Economic and Social Development of the 11th**. Bangkok : Sahamitr Printing and Publishing.
- National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization), Office for. (2004). **National Education Act B.E.2542 (1999)**. Bangkok : Office for National Education Standards and Quality Assessment.
- Nonthapala, K. (2008). **Guideline for Educational Resources Sharing Among the Schools in Phetchaburi Educational Service Area 1**. Doctor of Education Program in Educational Administration, Khon Kaen University.
- Office of the Basic Education Commission, Office of the. (2001). **Guidelines for schools on the state (Charter School) : Lessons from abroad**. Bangkok : T P Print.
- Patrawart, K. (2015, January 30). **Quality Learning Foundation Offering Vocational Courses for Reduce Students Problems**. Komchadluek Newspaper, pp.10-13.
- _____. (2014). **Open up the province's educational index in Thailand Opportunities for educational reform by using the area as a working base**. Journal of the United Nations Development Programme [Online Serial]. Available : <http://apps.qlf.or.th/member/UploadedFiles/prefix-06062557-043420-2Mw1R1.pdf> [2018, June 17].
- Rittidat, N. (2552). **Development of Management Model for Dual Vocational Education System Through Provincial Networking Manpower Centre**. Doctor of Philosophy Graduate School of King Mongkut's University of Technology North Bangkok.
- Schaeffer, J.A. (1992). Effective parent involvement in secondary school of Texas Identified as exemplary 1982-1989. **Dissertation Abstracts Internation**, 53(6),1757.
- Sornnil, B., et al. (2005). **Research Directions Vocational Education and Technology**. Bangkok : Office of the Education Council.
- Suntrayuth, T. (2010). **Educational Management Economics**. Bangkok : Netikun Printing House.
- Swierczek, F.W. (1988). **Culture and Training**. Training and Development and Project Management Lesson Learn from ODA, Hanoi, Vietnam.
- Tansri, L. (2011). **Factors Influencing Students to Choose to Study at Diploma Roi-et Vocational College**. Master of Business Administration, Khon Kaen University.

- Thephphibal, P. (2009). **Factors Affecting Success in Private School Administration in General Education at the Basic Education Level in the Southern Region of Thailand**. Doctor of Philosophy Graduate School of Ramkhamhaeng University
- Thomas R. Dye. (1984). **Understanding Public Policy**. United States : Prentice Hall.
- Uamsri, W. (2012). **The success factors in developing educational, vocational agriculture AEC**. Bangkok : Office of the Vocational Education Commission.
- Vedung, Evert. (2008). **Public policy and program evaluation**. (3 th ed.). London : Transaction Publication.
- Verasombat, T. (2014). **Policy Recommendations Preparation of Labor in the Automotive and Electronic Industries**. Bangkok : Parbpim Printing.
- Wongprasong, T. (2015). **Armed with Learning Skills for Employment**. [Online Serial]. Available : <http://apps.qlf.or.th/member/UploadedFiles/prefix-26062558-114006-sF12D1.pdf> [2018, June 17].
- Wongsanusit, W. (2005). **Development of curriculum management in dual vocational training in certificate level (2002); a case study in building construction division** The Institute of Eastern Vocational Education. Master of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology.